

ELÄMÄNI

MIEHET

WISOY

SAMULI

PUTRO

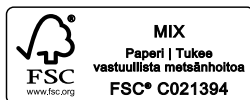
ELÄMÄNI

MIEHET

WSOY

SAMULI

PUTRO

© SAMULI PUTRO JA WSOY
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-51004-9
PAINETTU EU:SSA

Venlalle

*Näkökulmat ihmisiin, itseeni ja tapahtumiin
ovat omiani. Joitain yksityiskohtia on
muutettu yksityisyyden suojaamiseksi.*

Sisällys

Terapeutti.....	9
Kirjoittaja.....	13
Isä.....	49
Ohjaaja.....	79
Poika.....	105
Pomo.....	125
Jätkä.....	157
Uusi kaveri.....	191
Kiltti mies.....	217
Turvapaikka.....	241

Terapeutti

Tapaan pääkaupungissa kolme terapeuttia. Tarkoitukseni on valita heistä itselleni sopivin. Tehtävä on kiusallinen, mutta se täytyy suorittaa. Mieluiten ottaisin sen, jota minulle ehdotetaan. Mutta kukaan ei ole ehdottamassa yhtään mitään.

Ensimmäinen terapeutti on itseäni vähän nuorempi nainen, jonka vastaanotto on vanhassa kivitalossa sopivan matkan päässä kodistani. Hänen eteisestään on pienet portaat olohuoneeseen, jonka sohvalle asetun. En sentään makuulleni. Kerron naiselle menneisyydestäni ja lähimenneisyydestäni.

Nainen on empaattinen ja kuuntelee hyvin. Hänellä on vuodenaikaan juuri ja juuri sopiva kesämekko. Se on hillitty ja lohdullinen. Naisen ääni on pehmeä, ja hän pitää täydellisen tauon ennen vastauksiaan. Kysymyksiä minulla riittääkin.

Lähden hänen luotaan kaatosateeseen, joka on alkanut tapaamisemme aikana yllättäen. Sateenvarjottomat ihmiset loikkivat nopeasti syventyneiden lammikoiden yli. Kappas, terapeutti saattoi löytyä ensimmäisellä yrityksellä.

Seuraavaksi tapaan itseäni kymmenisen vuotta vanhemman, yli kuusikymppisen miehen. Hän on yhtä tyyni kuin

hänen toimistonsa. Se on kaupungin laidalla, omakotitalo-alueen kupeessa olevan uuden liikehuoneiston toisessa kerroksessa. Rappukäytävä on jopa liian siisti.

Mies on mieteliäs ja sanoo punnittuja ajatuksiaan harkkseltaan. Hänen liikkeensä ovat rauhallisia. Kuunnellesaan mies kallistaa päätään vähän oikealle. Hänen silmänsä eivät seilaa.

Mies on hyvin käytännönläheinen ja puntaroi etätapaamisten hyödyllisyyttä. Asun tällä hetkellä kahdessa kaupungissa ja ravaan keikoillani, asiaa kannattaakin pohtia. Kun hän käyttää sanaa *hybridi*, minä ajattelen autoa.

– Kasvokkain aina kun mahdollista, muuten etänä. Täytyy asettaa ensin tavoitteet, sitten voidaan puntaroida riittääkö tämä malli niihin. Tavoitteita voi harkita aina uudestaan, hän toteaa maltillisesti

Perusteltu mielipide, ajattelen. Silti tiedän heti, etten halua häntä terapeutiksi. En häntä enkä ketään muutaakaan miestä.

Kolmas tapaaminen on katastrofi heti alkuunsa. Nainen haluaa ensimmäisenä nähdä henkilötodistukseni. Minulla ei ole sellaista mukani. On vain passi, joka parhaillaan lojuu kotonani, keittiön keltaisella pöydällä. Hetken aikaa on kiusallisen hiljaista, sitten ehdotan häpeillen väliaikaisratkaisua.

– Ammattini on julkinen. Mitä jos googlaan itseni puhelimellani ja näytän juttujen yhteydessä olevia kuvia, mutisen katse maassa.

Olkapääni ovat melkein kiinni toisissaan, ja tunnen itseni nelivuotiaaksi. Nainen hymähtää, mutta en tunnista sen sävyä, koska en vieläkään katso häntä. Teen mitä ehdotin ja ojennan puhelimen naiselle. Hän selaa sitä hetken ja sanoo:

– Noh, me pärjätään tänään tällä, mutta tahdon, että todistat henkilöllisyytesi seuraavalla kerralla. Jos sellainen tulee. Toimin kaikkien kanssa näin, tämä on tapani.

Istumme tuoleillemme pienessä mutta ei ahtaassa toimituksessa. Ulkoa kuuluu etäisesti kaupungin ääniä, ne sekoittuvat tuulettimen tasaiseen huminaan.

Kerron naiselle samat asiat kuin kahdelle muullekin terapeutille. Naisessa on jotain heinäsiikkamaista, silti hän kuuntelee kuin paikoilleen jähmettynyt vinttikoiro. Hän ei hymyile kertaakaan. Otsa pysyy suorana, silmät ovat avoimet. Niihin on vaikea katsoa. Se on minulle kyllä muutenkin tyypillistä.

Välillä nainen keskeyttää minut ja kysyy jotain tarkentavaa niin että yllätyn kysymyksestä. Se ei ole se mitä odotin. Tulee vähän tönäisty mutta ei ojaan asti tuupattu olo. Vastataan niin nopeasti kuin pystyn. Sen jälkeen hiljaisuus on siedettävää.

Kun tuntia myöhemmin olen poistumassa naisen luota, sanon ilmoittavani valintani pian mailitse.

Kävelen vastaanotolta rappukäytävän kiviportaisiin, sieltä ulos sivukadulle. Sen varrella on pääkaupungin vanhin kirjasto. Sytytän tupakan. Se ei poista puolisen vuotta jatkunutta pahoinvointiani, mutta poltellessani tiedän, mistä tulevalle terapeutilleni kertoisin ensimmäiseksi. Vanhasta, viitisentoista vuotta sitten tapahtuneesta erostani.

Eiköhän se ensimmäinen nainen saisi siitä kiinni. Ei ainakaan tämä viimeinen. Minähän en passia aio kotimaasani kantaa. Itsestäni voin kyllä kertoa. Taitaa olla vähän pakkokin.

Kirjoittaja

Olen yläasteelta lähtien pelännyt röyhkeitä ja itsevarmoja miehiä. Niitä sanottiin silloin jätkiksi. Silti sellaiset ovat vetäneet minua puoleensa, ja siitä on seurannut monenlaisia hankaluuksia.

Röyhkeät miehet hallitsevat tilannetta ja varmistavat asemansa olemalla ilkeitä ryhmän hiljaisimmalle tai sille, joka on heidän mielestään liikaa äänessä. Minä olen ollut aina liikaa äänessä ja maksanut siitä. Jo ala-asteella huoleton höpötykseni ärsytti luokan koviksia.

Myöhemmin baari-ikässä se luultavasti kuulosti itsekorotukselliselta ja rasittavan nokkelalta. Lopputulos oli sama: tönäisy kädellä tai lauseella. Se oli kovin helppoa niille, jotka sen osasivat.

Itsevarmat miehet ovat erilaisia silloin, kun heidän kanssaan on kahdestaan. Reilumpia. Mistä sekin sitten johtuu? Minä olen pysynyt samanlaisena. Epävarmana tai kiittolli-sena heidän huomiostaan.

En ole koskaan luottanut esimerkiksi työni riittävän siihen, että minut hyväksyttäisiin porukoihin. Edes hitti ei riitä. Ajattelen tarvitsevani myös laumanjohtajan puolto-äänen. Kummallisen pikkupoikamainen tarve. Hiekka-laatikoinen. Viitisentoista vuotta sitten tällainen mies tuli lähelle elämäni, ja johan alkoi tapahtua.

Mies oli karismaattinen boheemi, ja tiesin hänet pääkaupungin yöelämästä. Hänellä oli kehitteillä suhde naisystäväni, lyhythiuksisen ja vakavakasvoisen, kanssa. Suhde varmistui minulle kesäpaikassamme juhannusviikolla kymmenluvun alussa, kun pengoin luvatta naisystäväni puhelinta ja löysin heidän lemmenviestejään:

Emme voi jatkaa näin. Meidän täytyy lopettaa tapaamasta toisiamme.

Lyhyitä lauseita, painavia kirjaimia. Kaikki ilma pakeni keuhkoistani, ja vatsanpohjaani tipahti iso likainen kivi. Ajattelin heti, etten paljasta tietoani naiselle. Häpesin, että olin tutkinut hänen puhelintaan. Mutta ajattelin myös, että tiedosta olisi minulle enemmän hyötyä, jos en paljastaisi sitä. Päätin taistella naisesta. Tähän taisteluun tarvitsisin kaikki mahdolliset aseet. Viestit olivat sellaisia.

Olin toki aavistanut jo kevään aikana, että jotain oli tekeillä, mutta olin työntänyt onnistuneesti ajatukseni syrjään. Nainen oli ollut poissaoleva ja rynnännyt puhelimeen aina sen piipattua – huomattavasti nopeammin kuin ennen. Katsottuaan viestin hän saattoi epämääräisesti selitellen rynnätä ulos kodistamme. Tyhjäksi jäänyt olohuone puhui ärsyttävän kovalla äänellään. Viestejä tuli myös öisin. Aiemmin puhelin oli ollut yöllä äänetön.

Meillä oli mennyt vaisusti jo pitkään, ja olin ajatellut, että siitä pitäisi puhua. En vain ollut tarttunut toimeen. Sellainen asia on niin helppo sivuuttaa sinänsä toimivan arjen keskellä. Olimme etäänntyneet toisistamme. Juhannuksena ei ollut enää pakopaikkaa. Asiasta oli keskusteltava.

– Onko sulla joku ihastus, kysyin tiukalla äänellä talon sotkuisessa keittiössä.

Nainen säpsähti. Juuri tähän olin pyrkinyt. Että olisin askeleen edellä. Nainen myönsi nopeasti, että on.

– Mutta ei se ole vakavaa, ei siitä mitään voi tulla, hän sanoi.

Minua järkytti jo pelkkä mahdollisuus, että suhde etenisi. Ei missään nimessä, se mieshän on kamala, ajattelin. Mehän se pari olemme. Eivät he.

Sanoin päättäväisesti, että hänen täytyisi nyt saman tien valita kumman meistä haluaa. Tällaiseen välitilaan en jäisi roikkumaan. En ollut yhtään varma, että hän valitsisi minut. Silti olin valmis ottamaan sen riskin. Nainen vastusteli, ja muistan hänen sanoneen:

– Et sä voi asettaa tuollaista ultimatumia.

Muistan sen siksi, etten ollut ihan varma, mitä sana oikeastaan tarkoitti. *Ultimatum*. Lopulta nainen kuitenkin suostui ja sanoi puhuvansa ensin miehen kanssa puhelimessa.

– Mä haluan olla sun kanssa, ja kerron sen miehelle, nainen sanoi ja lähti puhumaan puheluun metsään. Minä jäin tupakoimaan hermostuneesti pihalle. Nainen palasi noin tunnin päästä. Hän näytti itkeneeltä.

– No, se on hoidettu, hän sanoi ja kohautti olkapäitään huolettomasti, mutta näin, että mitään ei ollut hoidettu.

Satutetun ihmisen yritys vähätellä kipuaan.

Mies oli ammatiltaan kirjoittaja ja minua joitain vuosia nuorempi. Minusta hän oli komea, sellaisella rähjäisellä tavalla. Hänellä oli kauniit, tosin usein likaiset hiukset, kelvollinen parrankasvu ja tummasankaiset silmälasit.

Olimme suurin piirtein samankokoisia. Mies käytti farkkuja, tennareita ja t-paitoja tai hupparia. Hän ei selvästikään kiinnittänyt paljoa huomiota ulkonäköönsä, mutta jokin hänessä vetosi sekä naisiin että miehiin. Se oli varmasti hänen röyhkeytensä. Heikko kohtani.

*

Kerran, vuosia aiemmin, kun istuimme naisen kanssa ravintolassa kahdestaan, mies tuli kyselemättä nojaillemaan pöytäämme. Hän ei edes nyökännyt minulle, vaikka olimme jutelleet joitain kertoja. Mies keskittyi vain naiseen.

Hän puhui lyhythiuksisen kanssa nykytanssista kiusallisen pitkään ennen yhtäkkistä poistumistaan. Vaikka naureskelimme miehelle hänen lähdettyään, huomasin kadehtivani itsevarmuutta, jolla mies oli pöytäämme purjehtinut. Itse en olisi ikinä kehdannut tehdä samoin, liehua miten sattuu.

Kiinnostukseni miestä kohtaan oli herännyt joitain kuukausia aikaisemmin, kun olin lukenut yhden hänen kirjoittamansa artikkelin. Siinä hän kehui kollegaani, ja minua hän käytti huonona esimerkkinä. Mies kirjoitti, että olin tavanomainen tekijä, kollegani poikkeuksellisen hyvä. Artikkelin harmitti minua. Ajattelin, että täytyy ottaa selvää sen tekijästä. Varsinkin, kun meillä oli sama kantabaari.

En tiedä, mitä ajattelin saavuttavani sillä, että kohtaisin miehen. Mutta minun oli vaikea olla reagoimatta, jos joku ei pitänyt minusta tai tekemisistäni. En osannut jättää selailista omaan arvoonsa. Ainakin halusin näyttää, että pystyin hyväksymään kielteisen mielipiteen itsestäni, enkä ollut vihainen sen antajalle.

Ammatistani kirjoittavista ihmisistä suurin osa on miehiä. Ja pääkaupunki on niin pieni, että heidät oppii väkisininkin tietämään, ainakin kasvoiltaan. Pyörimme samoissa ravintoloissa ja tapahtumissa. Minusta olisi ollut outoa, ettemme olisi edes nyökkäysväleissä sen jälkeen, kun toinen on kirjoittanut arvion tai haastattelun minusta – sen sävystä riippumatta.

Juttelin ensimmäisen kerran miehen kanssa raukeana aamupäivänä kantapaikassamme. Matkaa konfliktimme oli vielä parisen vuotta.

Huomasin hänen istuvan yksin pöydässään kahvikupin kanssa. Hain samanlaisen, menin seisomaan pöydän lähelle ja esittelin itseni. Kysyin, voinko istua. Ravintola oli puolityhjä.

– Joo, mies sanoi ja alkoi heti puhua artikkelista, jota oli lukemassa.

Hänellä oli siitä vahvoja mielipiteitä, ja hän esitti ne intohimoisesti, melkein paasaten.

En ottanut esille sitä, miten hän oli kritisoinut minua kirjoituksessaan, vaan juttelimme reilun tunnin kaikesta muusta. Mies vaikutti älykkäältä, joskin päällekkäyveltä. Yllätyksekseni huomasin pitäväni miestä kiinnostavana.

Jollain tavalla olin ylpeä hänen huomiostaan. Ihan kuin olisin taas yläasteella. Mies oli kovis ja ottaessaan minut pöytänsä minäkin muutuin omissa ja ehkä myös ravintolan vakijengin, kulttuurieliitin, silmissä vähän tiukemmaksi jätkäksi. Näin kuvittelin.

Olin kuullut riidoista hänen pöydässään ja nähnytkin sellaisia – tai vähintäänkin kiivaasti ilmassa heiluvia käsiä ja nopeita poistumisia. Vittuuntuneita ilmeitä, humalaisia vää-

rinkäsityksiä, keuhkoamista taiteesta, suhderiitoja ja ennen kaikkea miesten välistä kovaäänistä egoilua. En välittänyt mistään näistä. Olin hyväksytty, se riitti minulle.

*

Juhannuksena tapahtuneen välikohtauksen jälkeen lyhyt-hiuksinen nainen hankki itselleen väliaikaisen asunnon. Olimme asuneet yhdessä reilun vuoden ja seurustelleet melkein seitsemän. Nainen sanoi tarvitsevansa aikaa ajatella asioita eikä se onnistuisi yhteisessä kodissamme. Olin siitä kauhuissani, mutta en saanut naista suostuteltua jäämään. Tietysti hänellä oli oikeus ottaa välimatkaa.

Nainen oli yksin ja ahdistunut pääkaupungissa. Ennen yksionsä vapautumista hän majaili viikon verran yhteisen ystävämme tyhjilleen jääneessä asunnossa. Siellä tapahtui jotain peruuttamatonta.

Herätessäni yhtenä heinäkuisena aamuna liian aikaisin, kuuden jälkeen, löysin naisen itkemästä kotimme ulkorrappusilta. Se näky vaivaa minua yhä. Nainen oli järkyttynyt ja lohduton. Itkunsa seasta hän soperteli tehneensä kauhean virheen mutta ei pystynyt kertomaan mikä se virhe oli. En vielä ymmärtänyt sen liittyvän mieheen. Ajattelin sen olevan surua sekavan tilanteemme keskellä. Varmasti se oli sitäkin.

Se heinäkuu oli tukahduttavan kuuma, eikä nainen viihtynyt yksiossaan kauaa. Hän soitti muutaman viikon jälkeen ja kysyi, voisiko muuttaa takaisin kotiimme. Sanoin:

– Et voi.

Olin kylmä, päättäväinen ja loukkaantunut. Halusin näpäyttää naista.

– Tehdään nyt niin kuin sinä halusit. Et voi yhtenä päivänä muuttaa pois ja seuraavana sitten sanoa, että se oli virhe ja mankua pääsyä takaisin, sanoin ja suljin puhelimen. Hartiani tuntuivat leveiltä.

Ajattelin hiillostavani naista vähän aikaa ja sitten antavani hänelle anteeksi. Myöhemmin kävi ilmi, ettei nainen ollutkaan katkaissut välejään mieheen. He olivat tapailleet satunnaisesti, mutta nyt mies oli lähtenyt loppukesäksi ulkomaille siitä naiselle ilmoittamatta.

Itse olin juhannuksen jälkeen törmännyt mieheen vain kerran, kantapaikkamme ulkopuolella. Hän oli tervehdinyt minua nousuhumalaisesti, mutta en ollut pystynyt moikkaamaan takaisin. Olin katsonut miestä kylmästi silmiin ja pudistanut päätäni niin huomaamattomasti, ettei kukaan muu ollut sitä noteerannut. Esitykseni meni läpi.

En voinut antaa miehelle sitä myönnytystä, että olisin jutellut hänelle kuin aisankannattaja. Halusin säilyttää sekä korttini että kasvoni kuin toimintaelokuvan sankari. Minä ja toimintaelokuva, no niin. En varsinaisesti ollut se, joka hyppää sillalta moottoritiellä kiihdyttävän rekan katolle. Ja pysyy sillä.

Muutamien viikkojen kuluttua nainen kertoi miehen nimen kotimme olohuoneessa. Pystyin suhtautumaan tietoon viileästi, koska olin tiennyt nimen jo tovin – juhannuksesta asti. Ajattelin, että näin osoittaisin naiselle rauhallista vahvuuttani. Sellaista miehisyyttä, jota kilpakosijasta ei välttämättä löytyisi. Renttu mikä renttu.

Nyt kun miehen nimi oli sanottu ääneen, pystyimme puhumaan hänestä paremmin. Sitä nainen alkoikin tehdä

paljon. Seuraavien viikkojen aikana kävimme monia puhelinkeskusteluja, joissa nainen puhui ja kyseli asioita miehestä. Hän oli ruvennut epäilemään miehen luotettavuutta, koska tällä oli tapana kadota ja olla puhelimen tavoittamattomissa päiväkausia.

Keskustelut satuttivat minua, mutta ajattelin ne maratonjuoksun etappien kaltaisina koettelemuksina. Että tukeni ja kärsivällisyyteni avaisivat lopulta naisen silmät huomaamaan, kuinka hyvä mies olinkaan.

Toisaalta sellainen en ollut toviin ollut. Minusta oli tullut välinpitämätön naista kohtaan. Hänestä oli tullut minulle itsestäänselvyys. Täysin uskollisenakaan en ollut yhteisiä vuosiamme huseerannut. Nyt tilanne oli kääntynyt ympäri. Olin enemmän kuin halukas taistelemaan naisesta. Sisäinen pyssymieheni oli kuin olikin heräämässä, tosin piipun olin kääntänyt omiin polviini.

Otin yhteyttä mieheen. Olin ajatellut häntä epäterveen paljon ja halusin tyhjentää päätäni. Etsin hänet päivällä kantapaikasta ja ehdotin tapaamista läheiseen ravintolaan. Mies säpsähti, mutta sanoi tapaamisen sopivan tunnin päästä. Kunhan hän ensin hoitaisi pari juttua.

Halusin tavata miehen monestakin syystä. Halusin kohdata vihollisen kasvoista kasvoihin ja näyttää hänelle tällä tavalla rohkeuttani. Tahdoin myös vähentää satunnaisten kohtaamistemme aiheuttamaa pahaa oloa. Olin ruvennut pelkäämään kohtaamisia.

Jos törmäsimme kadulla, katsoin pois päin tai vaihdoin kadun puolta. Vatsanpohjassa muljahti pahasti. Tällainen oli rasittavaa, niin pienessä kaupunginosassa. Se tuntui epäreilulta. Halusin päästä edes etäisiin väleihin. Etten joutuisi

koko ajan miettimään, miten käyttäydyn, jos kohtaan miehen. Olin pelissä, halusin sille säännöt.

Halusin myös antaa miehelle anteeksi sen, että hän oli tullut minun ja naisen väliin. Ajattelin jotenkin näin:

Antamalla miehelle anteeksi nousisin kivuliaan tilanteen yläpuolelle. Olin niin vihainen hänelle, etten pystynyt ajattelemaan juuri mitään muuta. Olin tullut raivostani riippuvaiseksi ja tahdoin päästä siitä irti. Mutta en ollut rehellinen itselleni, tai ainakin olin reilusti etukenossa tunteideni suhteen. En vain tiennyt sitä vielä.

Istuimme vastakkain pöydässä, eikä tilanne ollutkaan minulle niin kiusallinen kuin olin ajatellut. Miehelle se selvästi sitä oli. Hän katseli kenkiinsä.

– Mä annan sulle nyt anteeksi sun sekoilut mun naisystävän kanssa, sanoin niin jämerästi kuin pystyin ja työnsin pienehköä leukaani eteenpäin.

Mies yritti puolustella itseään jollain epämääräisellä mutinalla.

– Hei, en mä mitään alotetta ole tässä niinku tehny.

Keskeytin hänet.

– Ei toi nyt ole olennaista. Sun elämä näyttää sellaselta alaspäin pyörivältä spiraalilta. Jos se mitenkään auttaa, niin ajattele sitä, että mä en ole sulle enää vihainen. Sä saat anteeksi.

Mies katsoi silmiin ja nyökkäsi sanomatta sanaakaan. Hän oli niin lähellä minua, että erotin mustapäät hänen ihostaan.

Mies oli katoamisillaan ja ailahtelevaisuudellaan juoksutanut naista ympäri kaupunkia. Milloin etsimässä miestä, milloin olemalla vain suunniltaan huolesta. Olin tulkinut tilanteen mahdollisuudeksi itselleni. Olinhan ollut naisen

tukihenkilö tämän sotkun keskellä. Miksi? Ihan vapaasta tahdostani, hylätyksi tulemisen kauhusta, omistamisen halusta ja, niin, rakkaudestakin.

Nyt minulla oli uusi rooli. Olin se, joka yritti etäännyttää itsensä. Annan muiden sählätä, otan askeleen taaksepäin, ajattelin. Muutaman päivän ajan hengitin helpommin ja sain jopa nukuttua öisin, tosin unilääkkeiden avulla. Sitten hups ja olin taas kuopassa.

Ystäväni olivat minusta huolissaan, koska olin samaan aikaan niin surullinen ja vihainen. Sekava mytty. Yksi heistä, vanha naapurini, ehdotti, että lähtisimme kahdestaan viikon reissulle aurinkorannalle, Las Palmasiin. Kohde huvitti minua, ja matka varattiin saman tien.

En kertonut juuri kellekään lähteväni maasta. Pidin ajatuksesta, että katoaisin. Olin surun ja vihan lisäksi myös itsesäälinen, ja minua lohdutti ajatus perääni kyselevistä ystävistäni. Olkaa minusta vielä enemmän huolissanne.

Saavuimme kohteeseen sesongin ulkopuolella, mutta meressä pystyi vielä uimaan. Valo tuli kohtalokkaan korkealta, tuuli oli hellä. Kävellessämme iltaisin rantabulevardilla olin näkevinäni kirjoittajamiehen joka nurkalla. Olin ajatellut häntä niin paljon edellisinä kuukausina, että pienikin samankaltaisuus – asento, äänensävy, hiusten väri tai tennarit – toivat miehen mieleeni. Luulin kuulevani hänen lauseitaan baarin puheensorinassa. Ihan kuin olisin kaivannut häntä.

Vielä häiritsevämpää oli se, että huomasin omineeni miehen sanontoja ja eleitä. Istuinkin poikkeuksellisesti jalat leveästi harallaan. Otin tilaa.

Ystäväni, joka oli tuntenut minut pitkään, huomautti asiasta.

– Sussa on jotain erilaista, hän sanoi.

– Sä niinku kävelet välillä eri tavalla kuin normaalisti.

Säikähdin näitä muutoksia, enkä ymmärtänyt syitä niihin. En ymmärrä vielääkään. Ehkä halusin tajuta miehen tekoja paremmin asettumalla hänen nahkoihinsa. Kirjaimellisesti. Tai sitten ajattelin naisen haluavan minua enemmän, jos olisin kuin mies. Ennen sanoin *tuoppi*, nyt sanoin *yksi olut*.

Puhuimme ystäväni kanssa erostani paljon – oikeastaan aamusta aamuun. Hän oli selvästi päättänyt jo etukäteen jaksavansa kuunnella samaa rataa kiertävät tuskailuni. Hän ei kertaakaan edes huokaissut, kun aloitin. Se oli kiltisti tehty, ja sitä vartenhan olimme lähteneet reissuun. Että alkaisin voida edes vähän paremmin.

Puhuminen ei kuitenkaan vaikuttanut auttavan. Se tuntui enemmänkin satuttavan. Olisin halunnut olla jo ajattelematta eroa, mutta se ei ollut vielä mahdollista. Ei lähelläkään sitä.

Palattuani pääkaupunkiin näin miehen ja naisen bussin ikkunasta. He näyttivät riitelevän kadulla. Mies käveli vähän naisen edellä vihaisen näköisenä ja kääntyi nopeasti ympäri levitellen käsiään. Nainen pysähtyi ja katsoi miestä ihmetellen. Entinen rakkaani näytti pieneltä ja epävarmalta.

Hetki kesti joitain sekunteja ja tuntui oudolta. Ihan kuin mies olisi väkivaltaisesti asettunut elämään minun elämäni. Siinä hän nyt sillan kupeessa oli naiseni kanssa. Minunhan siinä olisi pitänyt olla. Vaikka sitten riitelemässä.

En viitsinyt enää käydä kantapaikassa, koska mies oli siellä usein. Ajattelin, että se olkoon hänen palkintonsa. Se, jonka hän voitti kamppailussamme.

Elinpiirini oli kutistunut, sen keskipisteeksi oli tullut mies. Ajattelin häntä taukoamatta. Ei ollut asiaa, joka ei olisi tuonut miestä mieleeni. Hammastahnasta haisunäätiin, mies, mies, mies.

Tekemällä käyttäytymistäni rajaavia tai laajentavia päätöksiä sain aina hetkeksi mielenrauhaa tai ainakin jotain sen tapaista. En vastannut naisen puheluihin, nyt alkaisin kunnioittaa itseäni ihan oikeasti. Halusin tutustua uusiin ihmisiin, kyllä minullakin voisi olla romanssi. Täytyisi keksiä joku uusi harrastus. Ostaisin kivat housut, rupeaisin laihduttamaan.

Yritin ottaa oman elämäni hallintaani, mutta ei siihen uudet farkut riittäneet.

Nainen oli minuun yhteydessä reilu kuukausi reissusta paluuni jälkeen. Ääni oli kipeän tuttu. Kuuntelin hänen juttujaan miehestä ristiriitaisin korvin. En olisi halunnut kuulla enää sanaakaan hänestä, mutta aina kun nainen suri miehen käytöstä, huomasin toivoni heräävän. Ehkä minulla olisi vielä mahdollisuus voittaa nainen puolelleni kuuntelemalla ja olemalla läsnä.

Heidän suhteensa oli pysynyt epämääräisenä. Tai siltä se kuulosti. Minä taas olin yhä se, jolle nainen pystyi puhumaan. Esitin vakaata ja olin murenemassa. En olisi millään halunnut päästää irti. Silti ymmärsin, että tilanteessa roikkuminen ei tehnyt minulle hyvää. Pelkäsin putoamista, vaikka olin ollut syöksyssä jo pitkään.

Muutos alkoi pienestä.

Vähensin liialliseksi kasvanutta alkoholin käyttöäni, ja se helpotti vähän. En ollut enää niin tunteideni vietävänä. Eli kannissa tai krapulassa. Kun pääni selkeni vähän, huomasin

ensimmäistä kertaa ajattelevani, että tästähän voi seurata jotain hyvää. Halusin olla erilainen kuin mies, joka joi paljon. Jatkoin raittiimpana kuin vuosiin.

Järjestin itselleni pitkän työmatkan entiseen kotikaupunkiini pohjoiseen. Tehdaskaupunkiin. Etäisyys teki hyvää. Minua rauhoitti se, että olin juurillani, pienessä ja marraskuisen harmaassa maisemassa. Minulla oli myös tekemistä, laulut. Se tuntui pelastusrenkaalta tai ainakin ammeessa kelluvalta muoviankalta. Siinä se keinahteli keltaisena.

En vatvonut miestä enää mielessäni niin paljon, ja opin olemaan vastaamatta naisen puheluihin. Miehestä oli helppompaa olla puhumatta uudessa ympäristössä. Eihän häntä kukaan edes tuntenut täällä.

Ahaa, on tällainen maailma, missä miestä ei ole olemassa, ihmettelin helpottuneena. Olin unohtanut, että sellainenkin olisi mahdollista.

Se tuntui samalta kuin sukeltaminen kirkkaassa vedessä jossain ulkomailla. Pinnan alla oli syvänteitä, huojuvia kasveja ja monenlaisten kalojen toisiaan väisteleviä parvia. Oma todellisuutensa.

*

Terapeutti katsoo ensin ojentamaani passia, sitten minua ja vielä kerran passia.

– No niin, tämä on nyt hoidettu, voit istua, hän sanoo napakasti.

Tottelen. Huone on yhtä rauhallinen kuin ensimmäisellä kerralla. Katsellemme toisiamme, kumpikaan ei sano mitään. Minun on silti suhteellisen helppo hengittää.

**Kirjoittaja
Isä
Ohjaaja
Poika
Pomo
Jätkä
Uusi kaveri
Kiltti mies**

Samuli Putron omaelämäkerrallinen teos kateudesta, hyväksynnästä ja ystävyydestä – miehistä, jotka ovat jättäneet jäljen. Putro pohtii, miksi hän arvostaa tai pelkää tietynlaisia miehiä ja millainen hän itse haluaisi olla. Kirja on terapeutin matka suomalaisen miehen mielenmaisemaan.

9 789510 510049